

Kaj kmeta priklepa na rodno grudo.

Kakor se vsak delavec in obrtnik mora dobro spoznati v svoji okolici, v svoji delavnici in pri svojem orodju, prav tako se mora tudi kmet spoznati v svoji delavnici. Njegova delavnica pa je narava. V prvi vrsti ne sme iti mimo naravnih zakonov, ki se tičejo njegovega delokroga. Poznati jih mora, kakšni so, kaj delajo in kako vplivajo na njegovo delo, kako jih lahko izrabi zase. Naši predniki so dobro poznali rastline na polju in na travniku, vse boljše, kot jih poznamo mi. Dajali so jim lepa in pomenljiva imena, mnogo so vedeli od njih povedati in so poznali njihovo zdravilno moč. Četudi je za današnji čas to nekako zastarelo, vendar nam to rastline zelo približa in nam pokaže njih pomen in korist.

Med vojsko, ko so nam razna domača zelišča nadomeščala tuje in pa drage čaje ter začimbe, smo se nekoliko več zanimali zanje; zdaj pa, ko dobimo vsega tega in takega zopet v trgovini, nam ni zanje mar. In vendar prav v teh in takih stvareh tiči kos domačnosti. — Seveda gremo že danes rajše v lekarno, pa tam kupimo isto zdravilno zelišče — seveda lepo zavito v papir ali izpremenjene v lep prašek ali pilulo — kakor ga je poznala in odtrgala stara mati ob poti ali na travniku. — — —

V svojem domačem kraju pa naj bo kmet doma ne samo s telesom, ampak tudi z dušo in sreem. Razumeti mora pokrajino, na kateri mu stoji dom, poznati razvoj tal, pa tudi razvoj kulture, ki ga je napravil domači kraj v teku časa. Vse naravne spomenike, pa tudi rastline in živali domačega kraja mora poznati. Čudno

je to, da prav v naših vaseh tako malo cenimo znamenite kraje, hribe in gore v okolici, kamor tako radi zahajajo tujci in jih občudujejo, a mi nimamo nikakega zanimanja zanje! — — —

Tudi zgodovina domačega kraja nam ne sme biti zapečatená knjiga. Kako težki dnevi, nesreče in nezgode, vojno gorje, požari in potresi in povodnji so šle preko nje. Vsa zgodovina in tudi ona v šoli se za nas začneja v domači hiši, v domačem kraju. Iz domače hiše ven nam gre potem pogled v okolico in dalje v daljavo. Kako rad nam uhaja pogled v preteklost, kjer z veseljem in zanosom, pa tudi z žalostjo gledamo dogodke v našem domu, ogledujemo pa tudi lepe stare navade in šege preteklosti, poslušamo pravljice in pripovedke izza starih časov. Kako poslušnemo, ko prične stari oče ali stara mati: Takrat, ko je bil Francoz v naših krajih . . . ali v tistih časih, ko so zagorele grmade na naših gorah in naznanjale, da se bliža krvoločni Turek . . . Ne samo otroci, ampak tudi odrasli in še zlasti ti komaj pričakamo lepih zimskih večerov, da posedemo k peči in poslušamo domačo zgodovino kar po »ustnem izročilu«.

Pa ne le v knjigah in spominih je ohranjena naša kmetska zgodovina, ampak tudi v hišah in stavbah, v slikah in cerkvah in kapelicah. Tudi staro orodje in stare naprave so tihe priče starih časov. S temi, lahko rečemo, zgodovinskimi činjenicami smo mnogo bolj navezani na dom in rodno grudo kot pa samo z delom in pričakovanjem dobrega zaslužka in dobička.

Posebno važna je za nas tudi zgodovina našega kmetskega stanu. Kdor ne pozna te zgodovine, sploh ne pozna kmetskega stanu. Ko pa vemo,

da so se naši predniki mnogo trudili in doprinesli mnoge žrtve, da so obstali na rodni grudi, kako in na kakšen način so napredovali na svojem posestvu, potem razumemo, da tudi nam ni in ne more biti prihranjeno delo, trpljenje in žrtve. Tudi to spoznanje nas z močno silo priveže na dom in rodno grudo.

Ali boste kaj sušili?

Letos bo zopet enkrat obilo češpelj in precej hrušk. Kakor sedaj kaže, je malo krajev v Sloveniji, kjer bi ne bilo zarodka. Povečini pa obetajo zlasti češplje prav dobro. Vsakega pametnega gospodarja skrb mora torej biti, da že vnaprej preudari kako bo ta ali oni pridelek uporabil, da mu bo kolikor mogoče največ zalagal in odvrnil. Tak preudarek je še posebno potreben za sadni pridelek, ki je tako malo stanovit in ga je treba takoj, ko dozori, na kakšen način predelati in spremeniti v stanovitno obliko. Dokler so češplje na drevesu in če je lepa, suha jezen, potrpe precej dolgo. Dalje nego mesec dni jih lahko pomalem spravljamo in predelavamo in kar je še posebno ugodno, čimdalje na drevesu, temboljše so, naj jih že potem predelamo tako ali tako. Skoro isto velja za hruške. Gorje pa, ako je jesen mokra, hladna. V tem slučaju je pa revež, kdor ni ničesar ukrenil, da bi pridelek rešil propada. Seveda naši gospodarji se večinoma tolažijo s tem, da bodo češplje in hruške pač namočili za žganje. Toda to je slaba tolažba. Dragoceno živilo predelavati v pijačo, ki je tako nevarna, to pač ni gospodarsko. To ni nič drugega, kakor če bi krompir, ki ga pridelate, ali pa žito, ki ga tako nujno potrebujete za hrano, prekuhali v špirit.

Češplje in hruške se dajo na razne načine predelati — konservirati za živilo. Najlaže dosežemo povoljen uspeh in največ jih lahko hitro predelamo v izborno trpežno obliko, ako jih sušimo. Suhe češplje so prava

slaščica za staro in mlado, za zdravo in bolno. Ko bi pri vsaki hiši nasušili večjo zalogo češpelj, koliko bi odvrnile v gospodinjstvu, koliko drugih živil bi prihranili! In kako trpežno blago je to! Ako je spravljeno na suhem in zračnem prostoru, ne počaka samo čez zimo, ampak na leta. Opozarjamo torej vse naše gospodarje, ki se jim da kaj dopovedati, da že sedaj mislijo na to, da bo treba češplje in hruške sušiti in da se kaj več brez dobre sušilnice ne da doseči. Upoštevajo naj predvsem sledeče nasvete:

1. Stare, nerabne sušilnice popravljati in graditi nove, je sedaj zadnji čas. Kurišče (peč) in zidovje za sušilni prostor se mora čez poletje dobro presušiti, potem se da na jesen takoj s pridom sadje sušiti. Kdor pa popravlja ali celo na novo gradi sušilnico šele takrat, ko je sadje zrelo, je slab gospodar. On bo moral porabiti precej drv in zamuditi mnogo zatega časa, da bo najprej posušil sušilnico, potem bo šele mogel v njej sušiti sadje. Kdor pa gradi sedaj, mu bo sonce posušilo stavbo brezplačno in mnogo boljše nego bi to mogel storiti sam nanagloma s kurjavo. Torej še enkrat: Brez odloga na delo, če hočete v jeseni sušiti sadje!

2. Kdor popravlja staro, ali gradi novo sušilnico, naj ne dela kar tja v en dan, ampak po preizkušenem načrtu. Če govorimo o sušilnici, imamo v mislih sicer preprosto, toda popolnoma pravilno urejeno brezdimno sušilnico. Tako stavbico, čeprav je majhna in nezatna, je treba pa vendar delati po jasnem načrtu in nekih preizkušenih načelih. Načrte in pojasnila za majhno brezdimno sušilnico ima v zalogi Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani in jih dobi vsakdo proti nezatni odškodnini. Tudi popraviti in predelati se da po tem načrtu vsaka stara sušilnica, ako ima le kurišče ločeno od sušilnega prostora. Največkrat manjka starejšim sušilnicam ventilacija, ki se da izlahka narediti.

3. Ako se težko odločite za popravilo stare ali gradbo nove sušilnice,

pomislite, da taka naprava ni samo za sadje, ampak da se v njej lahko suše še razni drugi kmetijski pridelki, kakor koruza, žito, tropine, sveža piča za prašiče, ki bi se sicer pokvarila, itd. Sušilnica je v našem mokrem podnebjju za nekatere pridelke tako potrebna, kakor kozolec za žito, deteljo, travo itd. S.

Breskev.

Ali se še spominjate koliko breskev je bilo pred 20, 30 leti zlasti po vinorodnih krajih? Kaj pa danes? Breskev je izmrla že skoro popolnoma. Otroci že komaj poznajo ta sad. Kje je vzrok? Ali se je podnebbe tako neugodno izpremenilo, da nočejo več rasti, ali kaj se je zgodilo, da nihče več ne goji tega žlahtnega sadu? Novi vinogradi, pa tudi malomarnost sadjarjev je kriva, da uvažamo za drag denar sadež, ki bi ga lahko pridelali doma, če ne več, vsaj za domačo potrebo.

Res je sicer, da ima breskev nekatere lastnosti, ki so tudi pripomogle, da so jih tako zelo opustili. Prva in največja neugodnost je ta, da je glede zemlje in obdelovanja, pa tudi glede podnebbja in lege precej izbirična. Ne raste namreč kjersibodi v travnatem ali zaledinjenem svetu kakor druga sadna plemena. Imeti hoče odprto zemljo, ki je redno gnojena in obdelana. Tudi ne mara za nižave in mrzle lege. Ljubi pa solnčne višave in zavetne brežine, ki imajo poletni dovolj vlage, pozimi pa ne preveč mokrote. Zato so pa tako dobro uspevale po naših starih vinogradih, kjer so se ohranile še do današnjega dne. Še danes je nekaj breskev v litijškem okraju, kjer so edini in zadnji ostanki starih vinogradov (Sv. Križ, Čatež, zlasti pa Primskovo). V novih vinogradih breskev žal nima prostora, ker stoje trte v vrstah.

Breskev ima dalje tudi to slabost, da spomladi jako zarana cvete in je zaradi tega v veliki nevarnosti pred požarom. Breskvinemu drevju je poleg tega usojeno razmeroma jako kratko življe-

nje. Povprečno vzdrži komaj 15 do 20 let. Starejše breskve so velika redkost.

Nasprotno moramo pa priznati, da ima breskev tudi svoje prednosti pred drugimi sadnimi plemenimi. Precej zanesljivo se da vzgojiti kar iz semena (koščic) brez požlahtnjevanja (kakor n. pr. oreh). Zarodi jako hitro, navadno že 3- ali 4-letno drevo. Ako raste na pravem prostoru, zavarovana pred spomladanskimi mrazovi, rodi skoro vsako leto.

Kdor hoče imeti posebno žlahtne breskve zanesljivih sort, jih tudi lahko cepi na navadna breskvina debelca, ki so zrasla iz koščic v istem letu. Breskve tudi dobro rasto cepljene na raznih slivah. Posebno izborna v to svrhu je Julijeva sliva. Izkušnje so pokazale, da vse breskve dobro uspevajo, ako so cepljene na trnjolico ali črni trn, ki ga je pri nas povsod dovolj.

Avgusta meseca zoré breskve, kjer jih je še kaj. Nabirajte koščice in jih takoj sveže posejte v primeren zabojček med vlažno prst. Pozno na jesen (oktobra, novembra meseca) jih potem potaknite bolj na redko na vrt ali na kak drug obdelan prostor (sejalnico). Spomladi bodo vse kalile in do jeseni bodo zrasli že lepi grmiči, ki bodo na pomlad godni za presajanje na stalno mesto. Breskve presajamo le spomladi. Pri presajanju moramo drevesca obrezati prav na kratko, sicer ni nikdar nič prida iz njih.

Breskve požlahtnjujemo le z očesom (okulacija) avgusta meseca in sicer takoj tisto leto, ko so bile sejane. Drugo poletje so podlage že predebele in oko se ne priraste rado. Kdor ima že letos kaj takih sejancev, naj jih takoj okulira, ako so le tako debeli kakor svinčnik. Breskve se okulirajo prav tako kakor drugo sadno drevje in vrtnice. Cepiče vzamemo s kake dobre sorte, ki se tu in tam še vendar dobi, če ne drugje pa ob zidu na šolskem vrtu ali pri kakem drugem ljubitelju žlahtnega sadja.

Za breskev se najde še sedaj kljub novim vinogradom kak prikladen pro-

stor ob vinogradu, za hramom ali zidnico, na vrtu pri hiši, ob južni, jugovzhodni in jugozahodni steni ali kjerkoli, da je le prostor v zavetju in zemlja rodovitna in obdelana. Nekatere, zlasti ameriške sorte uspevajo tudi po mrzlejših krajih, kjer ne raste vinska trta, zlasti ob zavetnih stenah in prisojnih kotih.

Breskev ne mara preveč z dušikom pregnojene zemlje. Nikdar je torej ne smemo zalivati z gnojnico ali stranišnikom, kajti sicer se je lotijo razne bolezní, posebno smolika, ki jo hitro ugonobi. Jako dobro ji pa dá apno. Da ohranimo breskve zdrave, dodajmo zemlji pri saditvi stolčene, stare zidine (ometa), ali cestnega blata, ali pa jim gnojimo z živim apnom.

Kdor se hoče prav natančno poučiti o gojitvi breskev, naj si naroči knjžico »Breskev in marelica«, ki jo dobi v Jugoslovanski knjžigarni v Ljubljani za 12 Din.

Ign. Šubelj:

Bodimo previdni!

Da se je zadružna misel med Slovenci raznesla in utrdila skoro v zadnji gorski vasi, je največ zasluga naše duhovščine, ki vodi večjidel vse gospodarske organizacije z neutrudljivo in nesebično požrtvovalnostjo, prežeta čistega idealizma: delati in koristiti skupnosti članov, ne polniti lastni — žep. To odlično lastnost, ki diči našo duhovščino, pozna dobro naše ljudstvo; zato ji tudi zaupa vodstvo zadrug.

Ni pa zaupati vodstva zadrug raznim sumljivim elementom tam, kjer se je prikopalo do vodstva par pijavk in jim je skupna imovina dobra molzna krava. Tamkaj ni misliti na gospodarsko okrepitev članov in na dvig gospodarstva. Izkoriščevalci pa znajo izrabiti nevednost in poštenje članov v svojo korist in skupno premoženje izginja v njih — žepe.

Gospodarska in moralna škoda, ki jo povzroči pri zadrugi nepošten

načelnik ali ves odbor, je neprecenljiva. Člani so mnogokrat ob velik del svojega premoženja, ker zadruga propade. Izgubljene so pa tudi koristi in ugodnosti, ki so jih imeli kot člani. Škoduje pa tudi moralno. Kadar se člani zavedo, da so bili ogoljufani in je bila zadruga le nekaterim posameznikom vir dohodkov, zamrzne vsako skupnost in je težko pripraviti prevarance, da bi poilej zaupali celo poštenim ljudem. V njih očeh je zadruga le vir zla.

Nikdar ne bomo dovolj povdarjali: Volite v odbere, pa najsibodo ti ali oni, može, ki niso obremenjeni z nepoštenimi dejanji, so skozi pošteni, odkriti značaji, pridni in vestni! Kdor posveča vso skrb in ljubezen svojemu delu, svojemu gospodarstvu, znal bo tudi vestno gospodariti s tujim premoženjem.

Glavno pa je, da so ljudje na važnih in odgovornih mestih prežeti globoke vernosti. To je najboljše jamstvo zaupanja in redkokdaj bomo ogoljufani. Tistemu pa, ki mu je v posmeh vsa religioznost, ki mu je edini zmisel življenja uživanje, hoče od življenja samo ugodje, ne pozna samozatajevanja ter odrekanja, prav gotovo ne smemo zaupati. Samo moralna vzgoja ne bo nikogar obvarovala nepoštenosti ter ga držala v mejah kreposti.

Letošnja pokrajinska razstava.

Ni naš namen, da bi na dolgo in široko opisali vse, kar se pripravlja za letošnje jesensko prireditve, ampak hočemo na kratko omeniti samo tisto, kar je za našega kineta najbolj važno in zanimivo. Po dosedanjem načrtu namerava uprava Ljubljanskega velesejma v zvezi s Kmetijsko družbo prirediti, v kolikor se tiče kmetijstva, mlekarstvo in sirarsko razstavo, vinarsko razstavo, čebelarstvo razstavo, obsežno razstavo strojev in konjsko razstavo.

Mlekarska in sirarska razstava je nekoliko let sem stalna prireditve v jeseni, ki je potrebna za pregled našega mlekarstva, predvsem pa, da dobimo sliko, koliko je napredovalo naše sirarstvo. Ta razstava je velikega pomena, kar se je videlo pri dosedanjih takih prireditvah, ki so vplivale vsodbujevalno na mlekarske zadrage, da so od leta do leta zboljševale svoj pridelek in se med seboj kosale, katera bo pokazala največji uspeh in najboljši izdelek. V tem pogledu je bilo dosedaj zaznamovati prav lep napredek. In če bi bil uspeh razstave samo v tem, je potrebno, da se jo priredi vsako leto. Voditeljem mlekarn in sirarjem samim nudi pa ta prilika obilo poučnega in koristnega za zboljšanje domačega obrata.

Nadaljna korist razstav sira in masla je trgovskega značaja. Trgovci s sirom dobijo tu pregled vseh sirarn ter maslarn v Sloveniji in spoznajo kakovost blaga, ki ga izdelujejo. Posledica je, da dobe sirarne, ki so na razstavi bile odlikovane, toliko naročil za sir, da ne morejo vseh izvršiti, in da gre njih sloves daleč po deželi. Pa tudi blago drugih mlekarn se hitro odproda in ne zaostaja kakor se je to dogajalo prej. Dejstvo je, da odkar smo začeli prirejevati mlekarske razstave v Ljubljani, od tedaj ne tožijo več mlekarn o zastoju kupčije s sirom. Posebno danes gre ves še mlad iz sirarn.

Toda še nekaj nam nudijo take prireditve, kar se drugače ne da doseči: propagando za uživanje mleka in mlečnih izdelkov. Koliko store drugi narodi v tem oziru, in kako malo mi Slovenci! Vsako leto se na več krajih Nemčije in Avstrije vršijo propagandne razstave v velikem obsegu, ki imajo namen poučiti ljudstvo o veliki važnosti mlečne prehrane iz zdravstvenih ozirov in ga pridobiti za uživanje mleka in mlečnih izdelkov. To je izrednega pomena za zdravje naroda, ki se odvrača od alkohola in se vedno več poslužuje mleka in njega izdelkov. Pomislimo malo, kako velikansko korist bi naš slovenski narod imel od tega, če bi začel v večji

meri uživati mleko v raznih oblikah in bi se odvrnil od pogubonosnega alkohola, ki nas je spravil ob dobro ime in nas kaže svetu v slabi luči. Koliko gorja bi bilo manj, kako bi se izpraznili naši zapori in kaznilnice in koliko bolj srečno bi bilo tudi revnejše ljudstvo. Vsled tega je propaganda za uživanje mleka in mlečnih izdelkov pri nas nujno potrebna.

Čebelarstva razstava bo letos bolj trgovskega značaja, ker obeta letina medu biti precej obilna. Tudi med je zdravilna jed, ki ga severni narodi uživajo vsak dan. Pri nas pa mislimo, da je le za otroke. Seveda da otrokom zelo koristi in lepo bi bilo, če bi vsak slovenski otrok vsaki dan dobil ob desetih kruh namazan z medom. Tedaj ne bi izvažali medu, kakor to sedaj delamo, ampak bi vsega porabili doma, pa še malo bi ga bilo. Tudi v tem oziru bo treba razviti večjo propagando za uživanje medu, ki je ne samo redilno ampak tudi zdravilno sredstvo.

Vinska razstava je vsakoletna privlačna točka jesenske prireditve. Letos bo ta v toliko izpopolnjena, ker bo nudila ne samo vino v steklenicah, ampak tudi v sodčkih. To je namenjeno predvsem gostilničarjem, ki bodo pokušali tudi vina tistih vinogradnikov, ki ga imajo še v večjih količinah na prodaj. Kdor bo pa hotel pokušati boljše kapljico, se bo pač poskuševal kakor dosedaj buteljčnih vin. Tudi razstava vin je važna, ker na njej spoznajo meščani, kako izgleda pristna kapljica takoj iz kleti vinogradnika. Če so ti že itak navajeni na uživanje vina, potem je tudi umestno, da dajo prednost slovenskim vinom.

Konjska razstava je bila dosedaj še vsako leto privlačna točka na jesenskem velesejmu. Četudi ne nudi prave slike naše konjereje, vendar priženejo tja mnogo prav lepih plemenskih živali, ki pričajo, da imamo še dovolj ljubiteljev konj, ki tudi nekaj žrtvujejo za nje. Res je sicer, da konjereja pri nas peša, ker jo spodriva avtomobil; vzlic temu je pa konj za večino kmetij neobhodno po-

tremen, brez katerega ne more obdelovati svoje zemlje. Tudi letos bo razstavljenih precej najboljših živali, ki bodo pokazale vsaj nekoliko, v kakšnem stanju se nahaja konjereja v Sloveniji.

Razstava kmetijskih strojev bo nudila kmetom - obiskovalcem velesejmja priliko, da si ogledajo moderne stroje in orodje ter si nabavijo tisto, kar ravnopotrebujejo. V drugih državah so kmetovalci že prišli na to, da najboljše in najcenejše kupijo svoje potrebščine na razstavah, na katerih imajo izbiro vseh mogočih vrst strojev in orodja. Tudi pri nas je bilo treba začeti s takimi razstavami. V začetku je bilo le malo kupcij, ker niso bili kmetje še navajeni kupovati stroje in orodje ob takih prilikah. Letošnji spomladni velesejm je pa pokazal, da so tudi naši kmetovalci začeli nabavljati potrebno na teh sejmih. Razstavljalci strojev so bili letos s kupcijami zelo zadovoljni. Tako se obeta tudi za jesen razstava kmetijskih strojev v večjem obsegu.

Razen tu navedenih oddelkov je nameravan tudi kmetijsko-električni oddelk, v katerem bodo v pogonu z elektriko razni kmetijski stroji in sploh povdarjena elektrika v kmetijstvu. To je samo par točk letošnje jesenske razstave v Ljubljani, ki obeta postati zelo zanimiva.

Razno.

g Znižanje trošarine na žganje. Ministrski svet je sprejel zakon o spremembi zakona o trošarini tako, da znaša odslej trošarina na žganje 14 Din za hektolitrsko stopnjo (prej 18 Din). Ta zakon predvideva tudi izvozne premije za vse tiste, ki bodo izvozili žganje v inozemstvo: Avstrijo, Češkoslovaško, Poljsko in druge države. Izvozna premija znaša 4 Din na hektolitrsko stopnjo. S tem zakonom se otvori tudi kredit od 12 milijonov dinarjev, iz katerega bo finančni minister nagradil izvoznike žganja. Temu sklepu primerno so se spremenila tudi določila pravilnika, ki obravnavajo trošarino na žganje.

g Odlog za plačevanje trošarine. Na številne prošnje za odlog plačevanja trošarine je finančna direkcija odobrila, da se to plačevanje vrši v roku 8 mesecev in sicer: za prve štiri mesece se plača po 10 odstotkov, v sledečih štirih mesecih pa 15 odstotkov mesečno na račun predpisane državne trošarine. Glavno davčno ravnateljstvo bo odlog odobrilo vsem, ki vložijo pismeno prošnjo.

g Zvišane tovarnine za premog in drugo. Generalna direkcija državnih železnic je zvišala voznilno na premog, apno, kamen, opeko in zemljo za dobo izvozne sezone, to je od 1. septembra 1929 do 30. marca 1930 za 20 odstotkov. Na ta povizek tovarnine se opozarja že sedaj, da si interesenti že pred začetkom sezone nabavijo potrebno blago po nizki tovarnini, to je do konca avgusta.

g Trodnevni drevesničarski tečaj za delodajce drevesnic podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo. Kmetijska družba bo priredila v času od 1. do 4. avgusta trodnevni tečaj v družbeni drevesnici na Poljanah, ki bo v zvezi s teoretičnim in praktičnim poukom v drevesničarstvu s posebnim ozirom na okulacijo (cepljenje na oko). Teoretični pouk bo dnevno od sedmih do devetih zjutraj, ostali čas se bo pa izrabil s praktičnimi vajami. Na tedaj se sprejme le določeno število, kvečjemu 10 udeležencev, katerim se priskrbi prenočišče in vsakemu tečajniku bi se naklonilo po 15 Din. Za primer večje priglasitve, se bo tečaj pozneje ponovil. Tečajniki se morajoavezati, da se bodo pouka redno udeleževali. Prav marljivim se ob koncu tečaja podeli nagrada. Priglasitve na tečaj se sprejema le do 25. julija, ki jih je nasloviti na Kmetijsko družbo v Ljubljani.

g Polovična vožnja za hmeljske obiralce. Prometno ministrstvo je dovolilo polovično železniško vožnjo za čas od 1. avgusta do 30. septembra za obiralce in obiralke hmelja. Ta popust velja le za III. razred v petniških in mešanih vlakih onih

štajerskih prog, za katere je ta popust veljal že svoječasno. Popust se dobi na podlagi legitimacij, ki jih izdajajo občinska oblastva in ki se morajo žigosati na postajah pred odhodom in pri prihodu.

g Statistika živinoreje v naši državi. Po podatkih kmetijskega ministrstva je bilo koncem leta 1928. v naši državi naslednje število razne živine: 1,110.000 konj, 3,650.000 goveda, 2,660.000 prašičev, 7,720.000 ovc, 1,750.000 koz, 160.000 oslov, 10.000 mul in mežgov, 30.000 bivolo, 16,080.000 perutnine, 570.000 čebelnih panjev. — V splošnem se povdarja, da je število živine tekom leta 1928. nekoliko nazadovalo, kar je pripisovati lanski suši.

Študiran kmet.

(Dalje.)

II.

»Proč odtod!« je zahtevala žena. »Proč! Tja, kjer nas ljudje ne poznajo.«

In pustili so to ravno Sorško polje gospod Janko in njegova gospa in gospodična hčerka. Prišli so na ravnine Gosposvetskega polja in še dalje, še dalje, med koroške Nemce.

Tam stoji v Št. Vidu ob Glini tovarna. — Do nje ne sežejo glasovi iz Sorškega polja, do tja ne seže povest o zapravljenem kmetu in tam je bil v tovarni Jankov prijatelj iz njegovih šolskih dni. Ta mu je blagohotno preskrbel službo, tam je dobila delo tudi žena in hčerka.

Vsi trije so služili, če je sijalo solnce, če je prilival dež, če je bila toča in če je pritiskal zimski mraz. Prijetno je delavčevo življenje. Vedno ima delo, vedno je pod streho, na toplem, razen tistih par korakov, ki jih naredi, da pride v tovarno. Kmet je siromak, delavec je gospod, zlasti če ima na pravem koncu glavo.

In gospod Janko jo ima. V tovarni so kmalu spoznali njegove zmožnosti. Prišel je v pisarno, delo je bilo

prijetno, lahko, plača sijajna, služili so vsi. V nekaj letih bo denarja, da bodo lahko kupili celo domačo vas. In takrat bodo ljudje videli in znali, kaj premore gospod Janko.

Blagor naši ljubi zemlji, če bi ne vem kateri vrag ne bil iznašel alkohola in z njim vse tisto gorje in vse tiste nesreče, kar jih je že prinesel slovenskim družinam. Morje solza in cele doline gorja je pripravil našim ljudem. In vendar! Kdor ljubi tega sovražnika ljudske sreče, ga ljubi pač strastno in brezmejno, mu ostane tudi zvest do hladnega groba.

In Zarobnikov Janko ga je ljubil. Njemu na ljubo je začel opuščati delo v pisarni in je to delo opuščal, dokler mu niso gospodje predstojniki nekega dne povedali, da Janko lahko delo za vedno opusti, ker ga nič več ne potrebujejo. Njegovo delo in njegovo plačo bo dobil drug sposobnejši in zanesljivejši uradnik.

Iz tovarne je zašel razdor v družino. Žena ni bila pri volji, da bi nosila denar domov samo za alkohol, hčerka pa še manj. Razdor je naraščal, dokler se Janko ni naveličal strogega posta, ki mu ga je žena napovedala. Zastudil se mu je koroški zrak, zasovražil je koroško vodo, zapustil je svoje in se v preveliki ljubezni do domovine preselil spet nazaj čez Karavanke.

Pa tudi tam je zapihal njemu v obraz drugačen veter. Ker gospod Janko ni imel več denarja in ne kredita, ni bil več gospod, še Janko je bil komaj, berač in postopač so bili zanj kaj navadni naslovi.

»Glej ga, grunt je zapravlil,« so ga kazale matere za svarilo svojim otrokom. »Delati ni maral, postopal je, jedel in pil, dokler ni pognal vsega po grlu.«

Nekdanji gospod Janko pa je postal hlapec. In bi bil morebiti še, če bi teden ne bil tako neumno ustvarjen. Zakaj vendar mora priti za nedeljo ponedeljek in vse to, kar je z njim v zvezi. Radi tistih nesrečnih, po-

nedeljkov je hlapec Janko menjal službe skoro tako pogostokrat, kakor izpreminja mesec svoje obličje, dokler se mu nazadnje hlapčevski stan ni popolnoma zameril. In kako bi se mu ne bil? Kdor je hlapec, ne more biti vendar sam svoj gospod.

Janko je potrkal pri občini. Utemeljeval je svoje trkanje z mnenjem, da občina mora upoštevati njegovo učenost in pa da učeni ljudje vendar ne morejo prijeti za vsako delo. Gospodarji občinskega premoženja so pa dejali, da občinska blagajna ni odprta za take učenjake, pa da je Janko še mlad in krepak in da si lahko še sam poišče primernega dela in delu primernega zaslužka. Pisati zna; gospod notar v mestu ga bo gotovo rad vzel v službo. Kodranov doktor v Ljubljani tudi vedno išče pomočnikov za svojo pisarno, in domačina bo gotovo rad sprejel.

Zabavlja je na skopuške občinske može je zapustil Janko svoje domače kraje, otrešel prah kmetske »neumnosti« in se podal v mesto iskat sebi in svojemu znanju primerne službe.

Dobil jo je in spet jo je zgubil, ker je mestna pratika ravno tako urejena kakor po kmetih. Ta nesrečni ponedeljek!

Kakor izgubljeni sin pri gospodarjevih svinjah tako je začel Janko misliti spet na svojo ženo in na hčer. Vrnil se bo k njima. Do tu je ravnal kakor svetopisemski izgubljenec. »Naprej pa,« je menil, »bomo že videli, kako bo. Moja žena je tam, moja hči je tam in četrta božja zapoved mora še tudi kaj veljati.«

Prišel je spet na Koroško. Prišel kot tujec. Žena ni več spoznala svojega moža, hči je strahoma opazovala tujca in ni mogla verjeti, da bi bil tak njen oče. Vendar glas ga je razodeval, glas je bil njegov, beseda in govorjenje je bilo tako, da je žena pravilno sklepalala: »On je, prav on in nihče drugi.«

On! Pa tak! Ali naj ga zataji, ali naj ga izda ljudem, sosedom? Ne! Ta-

kega ne. Takega ne sme nihče videti! Še sama bi morebiti izgubila delo v tovarni, če bi ljudje vedeli: to je njen mož. In hči Dorica bi prišla ob ženina, če bi se zagovorilo: »Njen oče je prišel. Pa kakšen! Raztrgan in razcapan...«

Hvala Bogu, da je prišel na večer in da je prišel utrujen, zato mu je dobro del nasvet, naj bo jutri cel dan doma. Jest bi imel dosti, ljudem naj se pa nikar ne pokaže.

Zvečer, ko se je vračala žena z dela, je stopila v trgovino. Kupila je vse, kar potrebuje možak, da je popolnoma nov od nog do glave, hči mu je prinesla novo obutev in čeden klobuk in Janko je bil spet kakor nov, ves drugačen, res pravi gospod Janko. Celo samega sebe je komaj spoznal v ogledalu.

Naslednji dan je Janko odločil, da si malo ogleda okolico. Veliko se je namreč spremenilo, odkar je zapustil ta svet.

Ali ta žeja! In nič denarja! Ali je žena res pozabila na to, da je Janko žejen? Če pa stopi v gostilno in pove, kakšen in čigav mož je, kdo mu bo verjel. Zakaj vsak postopač lahko reče: »Marica je moja žena, Dorica je moja hči; obe imata dobro službo v tovarni.«

Pa mu je dozorel sklep.

Popoldne je šel na sprehod v bližnji gozdiček, tam je zlezal spet v svoje cape, novo obleko je povezal v svojo bisago in jo lepo kos za kosom — ne vse naenkrat! — prodal in zapil.

Ni se več vrnil v St. Vid.

Ko se je žena vrnila iz tovarne, je našla v svoji sobi pismo, v katerem ji naznanja, da mu je v tujini dolgčas in da mora nazaj v domovino. Naj nikar ne skrbi, kako je z njim, ji bo že od časa do časa pisal.

Z njim pa je šel tudi precej man del zaslužka...

Ako natreseš zdrobljenega oglja v prostore, kjer je vlažno, bo plesnoba izginila